

FOLKETINGET

Europaudvalget

Referat af 25. europaudvalgsmøde

Mødedato: onsdag den 3. april 2024

Tidspunkt: 5 min. efter UPN, ca. kl. 14.45

Sted: vær. 2-133

Dagsorden

Den 2. april 2024

1. Afrapportering fra møde i Det Europæiske Råd den 21.-22. marts 2024

Forelæggelse ved statsministeren

Det Europæiske Råd 21-22/3-24 - Bilag 7 (konklusioner)

L 2. Eventuelt

Praktiske oplysninger:

Hvor intet andet er angivet, afholdes Europaudvalgets ordinære møder for åbne døre. Tilmelding for tilhørere skal ske *senest kl. 12.00 dagen inden mødet* ved Europaudvalgets sekretariat (europaudvalget@ft.dk; tlf. +45 33 37 36 10). Der vil være pladsbegrænsning.

Anvendte forkortelser:

FO =Forhandlingsoplæg

L =Lukket behandling

Europaudvalget

Referat af 25. europaudvalgsmøde

Dato: onsdag den 3. april 2024

Tidspunkt: kl. 15.00

Sted: vær. 2-133

Til stede: Henrik Møller (S) næstformand, Karin Liltorp (M), Marianne Bigum (SF), Søren Søndergaard (EL) og Christian Friis Bach (RV).

Desuden deltog: Statsminister Mette Frederiksen.

Henrik Møller fungerede som formand under hele mødet.

Punkt 1. Afrapportering fra møde i Det Europæiske Råd den 21.-22. marts 2024

Det Europæiske Råd 21-22/3-24 - Bilag 7 (konklusioner)

Forsvar og Ukraine

Statsministeren (Mette Frederiksen): Forsvars- og sikkerhedspolitik var de primære emner. Der er enighed om at styrke EU's sikkerhed og forsvar, bl.a. ved at styrke EU's forsvarsindustri markant. Det er afgørende, i den verden vi lever. Derfor er det rigtig godt, at Kommissionen har arbejdet med det, og der er meget bred opbakning.

Vi har behov for at opruste på grund af den trussel, vi står over for, og det gælder både i medlemslandene, men også som kontinent og politisk union. Derfor er der behov for både ambitiøse og langsigtede investeringer i forsvaret. Hvis det skal kunne lade sig gøre, kræver det meget politisk beslutningskraft, som vi heldigvis udviser, bl.a. i Danmark, men det kræver også, at vi får privat kapital med ind. Derfor er det positivt, at der var enighed om, at Den Europæiske Investeringsbank (EIB) skal mere på banen.

På den kortere bane handler det om at få leveret det, Ukraine har behov for på slagmarken. Vi har fra dansk side opfordret til, at de europæiske lagre bliver tømt for den ammunition, de har brug for. Vi har lovet 1 million runder, som vi er i gang med at levere, men det skal gå så hurtigt, som der er behov for. Jeg mødtes i forbindelse med topmødet med den tjekkiske premierminister, Petr Fiala, og den hollandske premierminister, Mark Rutte. Vi har taget et initiativ om fælles indkøb, og det går fremad, men vi skal hele tiden have fokus på tempo, og derfor skubber vi på for, at tingene bliver leveret til frontlinjen, som vi har lovet.

Søren Søndergaard (EL): Angående leverancerne af ammunition til Ukraine går jeg ud fra, at man på mødet blev briefet meget nøjagtigt om, hvor meget der er afleveret til Ukraine. Er det korrekt forstået, at den anden deadline også er overskredet? Hvad besluttede man konkret at gøre for at

speede leveringen af ammunition op – altså ikke om et halvt år, men om en uge? Hvilke konkrete skridt har man taget, for at der om en uge bliver leveret flere artillerigranater til Ukraine?

Christian Friis Bach (RV): Det er markant at se rådskonklusioner, hvor konkret forsvarssamarbejde spiller en så markant rolle. Jeg tænker, at det kommer til at udvikle sig. Har der været drøftelser om det hensigtsmæssige i at have en forsvarskommissær i den fremtidige Kommission? Det er klart, at det operationelle kræver traktatændringer, men med den nuværende dagsorden kunne det godt styrkes ved, at man havde en kommissær med ansvaret for det.

Statsministeren (Mette Frederiksen): Til Søren Søndergaard: Vi har ikke leveret den ammunition til Ukraine. I lyset af det har vi etableret et meget tæt samarbejde med Tjekkiet og Nederlandene, som der henvises til i konklusionsteksterne. Det er det samarbejde, der skal kunne få leverancerne til at kunne lade sig gøre og være realiserbare. Vi laver fælles indkøb uden for EU og sørger for, at det bliver leveret til Ukraine. Det er et virkningsfuldt samarbejde, og jeg er meget glad for, at Danmark spiller en rolle i det.

Til Christian Friis Bach: Jeg lytter mig til, at der er bred enighed om, at en forsvarskommissær kunne være en meget god idé. Jeg forventer, at vi i EU-sammenhæng kommer til at beskæftige os helt utrolig meget med forsvar og sikkerhed i den kommende tid, så det er foreslået fra flere sider, og jeg synes, at det lyder som en god idé.

Søren Søndergaard (EL): Det er rigtig godt, at der er en henvisning til initiativet omkring Tjekkiet i forhold til ammunition til Ukraine, men hvad er tidsperspektivet? Hvad er de konkrete målsætninger? EU havde en konkret målsætning om 1 million artillerigranater inden et bestemt tidspunkt – det har man overhovedet ikke levet op til, og man tager ikke de skridt, man kan.

Statsministeren (Mette Frederiksen): Der er grænser for, hvad vi kan dele på et helt åbent møde om konkrete leverancer af ammunition, men jeg vil tro, at udenrigsministeren eller forsvarsministeren vil kunne dele noget med Europaudvalget på anden vis end det mødeformat, vi sidder i nu.

Situationen i Melleløsten

Statsministeren (Mette Frederiksen): Det andet tema, vi brugte en del tid på at diskutere, var selvfølgelig Melleløsten. Vi er enige om behovet for en øjeblikkelig humanitær våbenhvile. Vi er også enige om, at der skal mere nødhjælp ind i Gaza. Fra dansk side støtter vi både at smide nødhjælp ned oppefra og den maritime korridor, som bl.a. cyprioterne har været med til at tilvejebringe. Men det er antallet af lastbiler, der er afgørende for, at der kommer nødhjælp ind i tilstrækkelig grad. Vurderingen er, at der i hvert fald skal 500 lastbiler ind om dagen, og det er vi ikke i nærheden af. Det er Israels ansvar at få stoppet den kurs, de har sat nu. Blokaderne ved grænseovergangene skal ophæves, og lastbilerne skal ind. Og man kan ikke sige det på andre måder, end at det er et israelsk ansvar at sikre det. Det er vi også enige om i vores dialog og samarbejde med Israel. EU har sendt et klart signal til Israel om, at der ikke bør indledes en landoffensiv i Rafah. Det vil forværre den humanitære situation yderligere.

Det er også vigtigt at sige, at gidslerne skal frigives. De arme mennesker har snart siddet i Hamas' fangenskab i et halvt år. Så der er utrolig mange elementer i det, men i EU er vi enige om at fokusere på den katastrofale humanitære situation, og der skal mere hjælp ind.

Søren Søndergaard (EL): Det lyder godt med det humanitære i Gaza osv., men det handler ikke om lang tid, det handler om nu. Folk dør lige nu, inklusive desværre formentlig nogle af gidslerne. Jeg deler fuldstændig statsministerens bemærkning om det frygtelige i deres situation. Hvad besluttede man konkret at gøre for at presse Israel til at sørge for, at der kommer mere nødhjælp ind, som forhåbentlig både kan komme børn, gravide og forhåbentlig også gidslerne til gavn?

Christian Friis Bach (RV): Vi er rigtig glade for at se rådskonklusionerne om en varig våbenhvile, og vi kan håbe, at det kan føre til, at der snart kan komme en egentlig fred. Er der allerede drøftelser om den massive regning, der kommer med genopbygningen af Gaza? Ødelæggelserne er enorme, og det vil kræve en meget markant investering. Vi har stået sammen om Ukraine, men er der også allerede initiativer omkring Gaza?

Når det gælder eventuelle mekanismer til at lægge pres på både Hamas og Israel for at få den våbenhvile, kan våbeneksporten være en central ting. Var der en diskussion af det EU-regelsæt, som vi skal henholde os til, og dets overholdelse i den aktuelle konklusion? Regelsættet siger, at man ikke kan eksportere våben til et land, hvor der er risiko for menneskerettighedskrænkelser og herunder selvfølgelig overtrædelse af humanitær folkeret og krigsforbrydelser.

Statsministeren (Mette Frederiksen): Søren Søndergaard spørger, hvad man konkret kan gøre i forhold til Israel. De redskaber, vi har, er det diplomatiske arbejde med Israel, og vi er mange lande i EU, som bakker op om Israels ret til at forsvare sig selv, men selvfølgelig inden for international lov.

Til Christian Friis Bach: Jeg håber selvfølgelig, at Israel bemærker, hvad der står i konklusionsteksterne, hvor der dog ikke er tale om en varig våbenhvile. Der står »sustainable«, og det er noget andet. Den danske regering er ikke tilhængere af en varig eller en permanent våbenhvile, men af humanitære våbenhviler, og jeg er slet ikke i tvivl om, at det er nødvendigt nu for at få den humanitære hjælp ind.

Der blev ikke diskuteret eksport af våben.

Karin Liltorp (M): Det er meget glædeligt, at der er stor enighed om, at det er Israels ansvar, at der ikke kommer nødhjælp ind i Gaza. Kan statsministeren afsløre, hvordan den diplomatiske kontakt med Israel er – er der optimisme, i forhold til at de selv vil erkende, at de er ansvarlige for det?

Christian Friis Bach (RV): I den danske oversættelse af rådskonklusionerne står der »en holdbar våbenhvile«. Jeg drog den letsindige konklusion, at en våbenhvile, der holder, er varig, men det kan godt være, at der er forskellige tolkninger af det. Jeg vil opfordre til, at man går ind for en varig våbenhvile.

I rådskonklusionerne er der også spørgsmålet om yderligere sanktioner mod Hamas, som vi skal have på plads, også i kraft af de seksuelle overgreb, der nu er dokumenteret. Det er afgørende, at vi får skærpet alle sanktioner – også sanktionerne mod den del af bosætterbevægelsen. Hvad er

forventningen til, hvornår de kommer på plads, og hvornår de bliver implementeret i dansk lovgivning?

Statsministeren (Mette Frederiksen): Jeg er fuldstændig enig med Christian Friis Bach, både hvad angår Hamas og de ulovlige bosættelser på Vestbredden. Det er udenrigsministeren, der har truffet beslutningen. Fra Rådet siger vi, at det skal ske så hurtigt som muligt – jeg kan ikke huske den præcise formulering. Men det er udenrigsministeren, der arbejder videre herfra, så han er den rette at spørge om de konkrete tidspunkter.

Hvad angår formuleringen om våbenhvile, kan tingene blive oversat forskelligt. Jeg er selv tilhænger af en holdbar fred, og det tror jeg ikke, at man får med en permanent våbenhvile. Og der er en grund til, at Hamas ikke er tilhænger af fred, men af en permanent våbenhvile, og det skal man have i baghovedet. Udfordringen er, at ligegyldigt, om det er Ukraine eller Gaza, ønsker den ene part ikke fred. Ukraine vil gerne have fred, og Rusland vil ikke. Israel vil gerne have fred, men det vil Hamas ikke. Det er den kedelige spiller, vi sidder over for. Der er ingen terrororganisationer, der ønsker fred. De er sådan set legemliggørelsen af det modsatte, alt det, som alle vi andre ikke ønsker i vores verden.

Til Karin Liltorp: Om jeg ligefrem deler optimismen i forhold til Israel og lydighed, tør jeg nok ikke sige lige nu. Men alle os, der vil Israel det godt, forsøger at gøre vores holdning gældende også i forhold til de humanitære behov. Det gælder også de arabiske nabolande, som modsat Hamas ikke anfægter Israels ret til at være der. Hamas mener ikke, at Israel har ret til at eksistere, men det er der heldigvis mange arabiske lande, der gør, som også anerkender Israels ret til sikkerhed.

Jeg er en meget stærk støtte af Israel – det ved Folketinget godt – men det er klart, at når der hver eneste dag ikke kommer lastbiler nok ind med nødhjælp, er det Israels medansvar, og Israel skal være med til meget hurtigt at løse den situation. Der er ingen af os, der kan forsvare, at børn ikke får den mad, de skal have, forældrelose børn, der ikke har et sted at sove, og sådan kunne jeg blive ved. Og det er måske især nogle af os, der er venner af Israel, som skal sige meget klart, at det ikke er godt nok, som tingene er i dag, vel vidende at der er mange dilemmaer i det. Et af de mest åbenlyse er, at Hamas gemmer sig bag en civilbefolkning. Det gør det utrolig svært. Men ikke desto mindre har palæstinensiske børn ret til mad, vand, legetøj, skolegang, shelter og alt det, som de ikke får i dag. Det er uholdbart.

Søren Søndergaard (EL): Jeg er meget enig med statsministeren i, at der er mange paralleller mellem det, der foregår i Ukraine, og det, der foregår i Mellemøsten. F.eks. vil det russiske regime gerne beholde og udvide deres besættelser af ukrainsk land, og den israelske regering vil også udvide sine besættelser. Det ser vi med de ulovlige bosættelser, som selv i denne situation bliver udvidet.

Statsministeren (Mette Frederiksen): Det var ikke helt den parallel, jeg tegnede, som Søren Søndergaard erklærede sig enig i. Den parallelitet, jeg mener, der er, angår spørgsmålet om, at man i Ruslands angrebskrig mod Ukraine har et land, der angriber et demokrati. Ukraine ønsker ikke andet end fred. Hvis man sammenligner det med Mellemøsten, har man Hamas, der angriber det demokratiske land Israel, og Hamas ønsker ikke fred. Jeg er personligt meget modstander af de ulovlige bosættelser – det har Danmark også gjort gældende.

Udvidelse af EU

Statsministeren (Mette Frederiksen): Vi er enige om at igangsætte optagelsesforhandlinger med Bosnien-Hercegovina. Det er et vigtigt signal. Vi hjælper bedst de kræfter i landene omkring EU, som vil demokratiet, som er imod korrupsion, som ikke er prorussiske, og som har et ønske om at være med i vores europæiske familie bedst ved at holde gang i enten optagelsesforhandlinger eller perspektivet. Spørgsmålet om optagelse er ikke kun et spørgsmål om teknik, men også et spørgsmål om at holde sammen på alle gode kræfter i Europa, hvad enten man er med i, eller man er uden for EU. Det er klart, at vi skal holde fast i, at det er meritbaseret, når det handler om egentligt medlemskab, men vejen derhen skal vi engagere os i.

Landbrug

Statsministeren (Mette Frederiksen): Vi brugte en del tid på at diskutere landbrug. Europa står over for store udfordringer i de kommende år. Vi skal holde fast i vores grønne dagsorden og de ambitiøse mål, men vi skal stadig væk have et europæisk landbrug, som lever og er konkurrencedygtigt. Vi er gode til at finde den balance i Danmark, men det skal vi være i hele Europa.

Marianne Bigum (SF): Jeg er ikke helt enig i, at vi har fundet den balance endnu. Danmark er det mest opdyrkede land i EU. Vi har kun 1,6 pct. strengt beskyttet natur på landjorden. Iltsvind hærger vores farvande og lægger vores havmiljø dødt flere steder. Så der vil jeg ikke mene, at vi endnu har fundet den gode balance i Danmark, men der er stadig ting, vi skal forhandle om, og som jeg ved, vi har sat i gang. Så med det in mente vil statsministeren måske løfte sløret lidt mere for den balance, vi skal finde på det område, også i Danmark?

Statsministeren (Mette Frederiksen): Jeg er meget enig i, at vi ikke har fundet den rette balance nu, men jeg synes, at den måde, vi gør det på i Danmark, f.eks. med en grøn trepart, er den rigtige måde at arbejde på. Ligesom jeg er tilhænger af f.eks. overenskomstsyste­met, som har været med til at bygge dette land op, synes jeg, at det er fantastisk, at vi i Danmark får alle dem, der arbejder med landbrug, direkte eller indirekte til at sidde omkring et bord lige nu og diskutere, hvordan vi gør det bedst, i stedet for at have kæmpe splittelse, polarisering og meget voldsomme opgør, som vi ser i andre europæiske lande. Jeg har aldrig troet på revolution – heller ikke de små. Jeg tror meget mere på samarbejde, så det var det, jeg refererede til. Jeg synes, at vores måde at arbejde på er bedre, men selvfølgelig har vi ikke fundet den rigtige balance – det kan man bare tage en svømmetur i en fjord for at konstatere. Men jeg håber, at vi finder den med den grønne trepart. Vi har nedsat den grønne trepart, for at det munder ud i bæredygtige løsninger både for vores natur, for klimabelastning og for et dansk landbrug, som kan blive ved med at producere fødevarer. Hvis vi ikke producerer vores egne fødevarer, så køber vi dem bare fra nogle andre.

Armenien

Christian Friis Bach (RV): Jeg rejste spørgsmålet om Armenien i lyset af Europaudvalgets besøg dernede i forbindelse med forelæggelsen af topmødet den 19. marts 2024. Der er ikke noget i

rådskonklusionerne om Armenien, men kan vi gøre noget for at sende positive signaler til Armenien? Vi er især optagede af, at EU-monitorerne skulle styrkes.

Statsministeren (Mette Frederiksen): Armenien var ikke et tema.

Egyptenaftalen

Christian Friis Bach (RV): Vi har endnu ikke fået svar på det skriftlige spørgsmål om, hvorvidt der er en tilbagesendelsesmekanisme i Egyptenaftalen. Kender statsministeren svaret og kan dele det med os nu?

Statsministeren (Mette Frederiksen): Jeg går ud fra, at spørgsmålet er stillet til Udenrigsministeriet, men jeg har ikke deres svar, så udvalget må få det, når Udenrigsministeriet er klar.

Konklusioner generelt

Marianne Bigum (SF): Det var dejligt opløftende at læse konklusionerne, og jeg synes, at det var rigtig håbefuldt. Især at vi kan se, at vi står med fælles stærk stemme i EU i forhold til Ukraine, i forhold til Gaza og i forhold til Mellemøsten. Det virker, som om der har været nogle rigtig gode samtaler, og jeg er superglad for, at vi melder så stærkt ud som et fælles Europa på de vigtige sager.

Jeg synes også, det er rigtig godt, at man fik drøftet og udtrykt støtte til den politiske opposition i Rusland – det er meget vigtigt.

Jeg er desuden meget glædeligt overrasket over at læse, at der stadig er fokus på at sige stop for de krænkelser af menneskerettigheder, der foregår i Belarus, og løsladelse af de politiske fanger. Det er enormt vigtigt. Det er en af de ting, som ramte mig, da jeg blev valgt ind i Folketinget, og det har kørt lidt under overfladen siden. Jeg er sikker på, at vi har gjort, hvad vi kunne, men jeg synes, at det er enormt glædeligt, at vi ikke glemmer den kamp, selv om vi står i alle de kriser.

Statsministeren (Mette Frederiksen): Jeg er glad for oplistningen af de mange gode elementer i konklusionsteksterne. Det afspejler det rådsmøde, vi lige har haft. Det er et forenet Europa, som står sammen i alt det, der er svært. Jeg synes, at konklusionsteksterne emmer af en vilje til at finde løsninger på det, der er svært – to krige i vores umiddelbare nærhed er en svær problemstilling, og så har vi andre lande i vores umiddelbare nærhed, som også er udfordret, men der er en vilje og en optimisme.

Mødet sluttede kl. 15.29.